

= 1 =

पुनरपरं शारिपुत्र ये ऽमितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे सत्त्वा उपपन्नाः शुद्धा बोधिसत्त्वा अविनिवर्तनीया
 एकजातिप्रतिबद्धास्तेषां शारिपुत्र बोधिसत्त्वानां न सुकरं प्रमाणमाख्यातुमन्यत्राप्रमेयासंख्येया इति
 संख्यां गच्छन्ति ॥

punar aparaṃ Śāriputra ye 'mitāyūṣas tathāgatasya buddhakṣetre sattvā upapannāḥ
 śuddhā bodhisattvā avinivartanīyā ekajātipratibaddhās teṣāṃ Śāriputra
 bodhisattvānāṃ na sukaraṃ pramāṇam ākhyātum anyatrāprameyāsaṃkhyeyā iti
 saṃkhyāṃ gacchanti* //

又次に舍利子、無量寿如来の仏国に生ずる諸有情は清浄なる菩薩にして不退転者、一生所繫者なり、
 舍利子、其の諸菩薩の数は無量無数と云ふ数に墮する外に量を説き難し。

'And again, O Śāriputra, of those beings also who are born in the Buddha country of the Tathāgata Amitāyus
 as purified Bodhisattvas, never to return again and bound by one birth only, of those Bodhisattvas also, O
 Śāriputra, the number is not easy to count, except they are reckoned as infinite in number.

- 1 **पुनरपरं शारिपुत्र** punar aparaṃ Śāriputra また、次に、シャーリプトラよ、／又舍利弗、
 पुनर् punar *ad.* 又、復、亦
 अपरम् aparam *ad.* (-m+子 -m+子) 次に、次
 शारिपुत्र Śāriputra *m.* [- V.] 舍利弗、舍利子
- 2 **ये ऽमितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे सत्त्वा उपपन्नाः** { ye 'mitāyūṣas tathāgatasya buddha-kṣetre sattvā upapannāḥ
 アミターユス如来の仏国土に生れた生ける者たちは、／極楽国土、衆生生者、
 यद् yad 関係代名詞 [ye ye *m. pl. N.*] ~するところのもの 一般に tad と相関する
 अमितायुस् Amitāyus *m.* [-ṣas *G.* (-e+a- -e+')] 無量寿、阿弥陀
 तथागत tathāgata *m.* [-asya *G.* ~の] 如来、多陀阿伽度、多陀阿伽駄
 बुद्धक्षेत्र buddhakṣetra *n.* [-e *L.* (場所)に] 仏土、仏世界
 सत्त्व sattva *m.* [$\sqrt{\text{as}}$ 存在する; -āḥ *pl. N.* (-āḥ+有 -ā+有)] 人、衆生、有情、眷属
 उपपन्न upapanna *a.* [過去受動分詞 < upa-√pad 生ずる; -āḥ *m. pl. N.*] 生れた、生、所生、受生
- 3 **शुद्धा बोधिसत्त्वा अविनिवर्तनीया एकजातिप्रतिबद्धास्** śuddhā bodhisattvā avinivartanīyā eka-jāti-pratibaddhās }
 清浄な菩薩であり、退転しない者であり、一生だけ〔ここに〕つながれた者である。
 ／皆是阿鞞跋致、其中多有一生補処。
 शुद्ध śuddha *a.* [-āḥ *m. pl. N.* (-āḥ+有 -ā+有)] 清浄な、浄、鮮潔
 बोधिसत्त्व bodhisattva *m.* [-āḥ *pl. N.* (-āḥ+有 -ā+有)] 開士、大士、菩薩、菩提薩埵
 अविनिवर्तनीय avinivartanīya *a.* [未来受動分詞 < a-vi-ni-√vrt 戻らない; -āḥ *m. pl. N.* (-āḥ+有 -ā+有)]
 不退転、無所退転、阿鞞跋致、阿惟越致
 अ a- 接頭 [否定を表す] 不、非
 वि vi- 接頭 [分離、欠如、分散を表す]
 नि ni- 接頭 下に、後ろへ
 वृत् √vrt *v.* 転ずる、回転する
 एकजातिप्रतिबद्ध ekajātipratibaddha *a.* [-āḥ *m. pl. N.* (-h+t- -s+t-)]
 一生だけつながれた、一生補処、一生所繫
 एक eka *a.* 一
 जाति jāti *f.* 存在、生
 प्रतिबद्ध pratibaddha *a.* [過去受動分詞 < prati-√bandh 縛る] 所繫、繫属

4 **तेषां शारिपुत्र बोधिसत्त्वानां न सुकरं प्रमाणमाख्यातुम्**

teṣāṃ Śāriputra bodhisattvānāṃ na sukaraṃ pramāṇam ākhyātum

シャーリプトラよ、かれら菩薩たちの量を述べることは容易ではない。／其数甚多。非是算数所能知之。

तद् tad *pron.* [तेषाम् teṣāṃ *m. pl. G.* (-m+子 -ṃ+子)] [yad と相関して] そのもの, その～बोधिसत्त्व bodhisattva *m.* [-ānām *pl. G.* (-m+子 -ṃ+子) ~の] 開士, 大士, 菩薩, 菩提薩埵

न na 不変辞 [否定を表す] ~でない, 無, 不, 非, 未

सुकर sukara *a.* [-am *n. N.* (-m+子 -ṃ+子)] するのが容易である, 易प्रमाण pramāṇa *n.* [-am *Ac.*] 量, 大きさ, 量आख्या ā-√khyā (2) *P.* [-tum 不定詞(主語)] 語る, 述べる, 説5 **अन्यत्राप्रेयासंख्येया इति संख्यां गच्छन्ति** anyatra-aprameya-asamkhyeyā iti samkhyāṃ gacchanti

無量・無数である と称される以外に、／但可以無量無辺阿僧祇劫説。

अन्यत्र anyatra *ad.* [anya の *L.* に相等] ~を除きてअप्रेयासंख्येया aprameyāsamkhyeya *a.* [-āḥ *m. pl. N.* (-ās[h]+有 -ā+有)] 無量・無数のअप्रेया अप्रेया *a.* 無量असंख्येया asamkhyeya *a.* [未来受動分詞 <a-sam-√khyā 数えられない] 無数, 不可計इति iti *ad.* [引用の終末を示す] ~と, ~という, 然, 如是संख्या samkhyā *f.* [-ām *Ac.* (-m+子 -ṃ+子)] 数गम् √gam (1) *P.* [gacchanti *pres. 3. pl.*] 行く; ~に達す

= 2 =

तत्र खलु पुनः शारिपुत्र बुद्धक्षेत्रे सत्त्वैः प्रणिधानं कर्तव्यम् ।

tatra khalu punaḥ Śāriputra buddhakṣetre sattvaiḥ praṇidhānaṃ kartavyam* /

又舍利子、諸有情は彼仏国に向て願を發すべし、

‘Then again all beings, O Śāriputra, ought to make fervent prayer for that Buddha country.

1 … **खलु पुनः शारिपुत्र** khalu punaḥ Śāriputra また、実に、シャーリプトラよ、／舍利弗、

खलु khalu 不変辞 実に, 確かに

पुनर् punar *ad.* (-r -ḥ 絶対語末) 更にまた2 **तत्र … बुद्धक्षेत्रे सत्त्वैः प्रणिधानं कर्तव्यम्** tatra ... buddhakṣetre sattvaiḥ praṇidhānaṃ kartavyam

生ける者たちは、かしの仏国土に対して、誓願をおこすべきである。／衆生聞者、应当發願願生彼国。

तत्र tatra *ad.* [*pron. tad* の *L.* に相等, buddhakṣetre の定冠詞的な用法] 彼सत्त्व sattva *m.* [-aiḥ *pl. I.* 意味上の主語]प्रणिधान praṇidhāna *n.* [<pra-ṇi-√dha 專念する; -am *N.* (-m+子 -ṃ+子)][*L.* に対する] 熱望, 祈願, 誓願, 願कर्तव्य kartavya *a.* [未来受動分詞 <√kr 為す; -am *n. N.*] 為さるべき, 成就せらるべき

= 3 =

तत्कस्माद्धेतोः ।

tat kasmād dhetoḥ /

其故は、

And why?

1 (本文略) それはなぜであるか。／所以者何。

किम् kim 疑問代名詞 [kasmāt *m. Ab.*] 何, どのようなहेतु hetu *m.* [-oḥ *Ab.* (-t+h- -d+dh-) ~で] 原因, 理由, 因

= 4 =

यत्र हि नाम तथारूपैः सत्पुरुषैः सह समवधानं भवति ।

yatra hi nāma tathārūpaiḥ satpuruṣaiḥ saha samavadhānaṃ bhavati /

彼所に於て、實に是の如き諸善人と俱に会へばなり、

Because they come together there with such excellent men.

- 1 (本文略) かしこで、實に、このような善き人たちとともに会うことになるからである。

／得与如是諸上善人俱会一处。

यत्र yatra *ad.* [yad の *L.* に相等] その場所で

2 文前の tatra と相関しているが、補足の従属文と解して問題はない

हि hi 不変辞 [指示語の後に置かれて] なぜならば

नाम nāma *ad.* 實に、確かに

तथारूप tathārūpa *a.* [-aiḥ *I.*] 斯様に形づけられたる 第 1 文の菩薩の様子を指す

तथा tathā *ad.* 其様に、斯様に、如、如是

रूप rūpa *n.* 外觀、色、形態、形

सत्पुरुष satpuruṣa *m.* [-aiḥ *I.* ~と] 賢明な人間、上士、善人、善知識

सत् sat *a.* [現在分詞 <√as 存在する] 現実の、真正の、よい、實、真、善

पुरुष puruṣa *m.* 人、人間

सह saha *ad.* 一緒に、同時に、俱

समवधान samavadhāna *n.* [-am *N.* (-m+子 -ṃ+子)] 集められること、一緒にされること、会うこと、会、値

सम् sam *ad.* 一緒に

अव ava *ad.* 離れて

धा √dhā *v.* 置く

भू bhū (1) *P.* [भवति bhavati *pres. 3. sg.*] 起る、なる

= 5 =

नावरमात्रकेण शारिपुत्र कुशलमूलेनामितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे सत्त्वा उपपद्यन्ते ।

nāvaramātrakeṇa Śāriputra kuśalamūlenāmitāyūṣas Tathāgatasya buddhakṣetre
sattvā upapadyante* /

舍利子、諸有情は少分の善根を以て無量寿如来の仏国に生るべからず、

Beings are not born in that Buddha country of the Tathāgata Amitāyus as a reward and result of good works
performed in this present life.

- 1 **नावरमात्रकेण शारिपुत्र कुशलमूलेन** na-avara-mātrakeṇa Śāriputra kuśala-mūlena

シャーリプトラよ、少しばかりの善根によっては／舍利弗、不可以少善根福德因縁

न na 不変辞 [否定を表す] ~でない、無、不、非、未

अवरमात्रक avaramātraka *a.* [-eṇa *I.*] ほんの少しの、下劣

अवर avara *a.* 低い、卑しき、下、下劣

मात्रक mātraka *n.* 単に~だけの量、少分

कुशलमूल kuśalamūla *n.* [-eṇa *I.* ~によって] 善根、善本、徳本

कुशल kuśala *a.* 善き、正しき、有益なる

मूल mūla *n.* 根、基礎、本源

- 2 **अमितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे सत्त्वा उपपद्यन्ते** Amitāyūṣas tathāgatasya buddha-kṣetre sattvā upapadyante

生ける者たちは、アミターユス如来の仏国土に生れないのである。／得生彼国。

अमितायुस् Amitāyus *m.* [-ṣas *G.*] 無量寿、阿弥陀

तथागत Tathāgata *m.* [-asya *G.* ~の] 如来, 多陀阿伽度, 多陀阿伽駄
 बुद्धक्षेत्र buddhakṣetra *n.* [-e *L.* (場所)に] 仏土, 仏世界
 सत्त्व sattva *m.* [<√as 存在する; -āḥ *pl. N.* (-āḥ+有 -ā+有)] 人, 衆生, 有情, 眷属
 उपपद् upa-√pad (4) *A.* [-padyante *pres. 3. pl.*] 師の許へ行く, 到達する, 生, 往生
 उप *upa ad.* 近くへ, ~の方に
 पद् √pad *v.* 落ちる, 落ち着く

= 6 =

यः कश्चिच्छारिपुत्र कुलपुत्रो वा कुलदुहिता वा तस्य भगवतो ऽमितायुषस्तथागतस्य नामधेयं श्रोष्यति
 श्रुत्वा च मनसिकरिष्यति ।

yaḥ kaś cic Chāriputra kulaputro vā kuladuhitā vā tasya Bhagavato 'mitāyūṣas
 Tathāgatasya nāmadheyam śroṣyati śrutvā ca manasikariṣyati /¹

舍利子、善家の男子或は善家の女子は、彼世尊無量寿如来の名号を聞き、聞き已りて（之を）思惟
 し、

No, whatever son or daughter of a family shall hear the name of the blessed Amitāyus, the Tathāgata, and
 having heard it, shall keep it in mind,

- 1 **यः कश्चिच्छारिपुत्र कुलपुत्रो वा कुलदुहिता वा** yaḥ kaś cic Chāriputra kula-putro vā kula-duhitā vā
 シャーリプトラよ、およそいかなる良家の男子や良家の女子であっても、／舍利弗、若有善男子善女人、
 य- क- ya- ka- 誰なりとも、何れなりとも、何なりとも、悉く
 यद् yad 関係代名詞 [yaḥ *m. N.*] 第 8 文最初の sa と相関する
 कद् kad 疑問代名詞 [kaḥ *m. N.* (-ḥ+c- -ś+c-)] 誰か、何か、何れか
 चिद् cid 不変辞 (-d+ś- -c+ch-) 先行の語に「～さえ」の意を添えて強める
 कुलपुत्र kulaputra *m.* [-aḥ *N.* (-aḥ+有子 -o+有子)] 良家の男子, 善男子
 कुल kula *n.* 家, 高貴の家系
 पुत्र putra *m.* 子, 男子
 वा vā 不変辞 ~か、または
 कुलदुहितृ kuladuhitr̥ *f.* [-tā *N.*] 良家の女子, 善女人
 दुहितृ duhitr̥ *f.* 娘, 女, 女人

2 **तस्य भगवतो ऽमितायुषस्तथागतस्य नामधेयं श्रोष्यति**

tasya Bhagavato 'mitāyūṣas Tathāgatasya nāmadheyam śroṣyati
 かの世尊アミターユス如来の名を聞き、／聞説阿弥陀仏、
 भगवत् Bhagavat *m.* [-aḥ *G.* ~の] 世尊, 有徳, 薄伽梵
 नामधेय nāmadheya *n.* [-am *Ac.* (-m+子 -ṃ+子)] 名称, 名号, 名字
 श्रु √śru (5) *P. A.* [śroṣyati *fut. 3. sg.*] 聞く, 聞, 聴

3 **श्रुत्वा च मनसिकरिष्यति** śrutvā ca manasi-kariṣyati 聞いて思念し、／執持名号

श्रु √śru (5) *P. A.* [śrutvā 絶対分詞]
 त्वा -tvā 接尾 ぶつう, 同一動作主によって行われる行為のうち, 先行するものを表す
 च *ca conj.* 及び, また, 又, 亦
 मनसिकृ manasi-√kr̥ (8) *P.* [-kariṣyati *fut. 3. sg.*] 心を~に固定する, 思惟, 正念, 憶念

¹ 段落記号の追加

= 7 = - - - - -

एकरात्रं वा द्विरात्रं वा त्रिरात्रं वा चतुरात्रं वा पञ्चरात्रं वा षड्रात्रं वा सप्तरात्रं वा विक्षिप्तचित्तो
मनसिकरिष्यति ।

ekarātram vā dvirātram vā trirātram vā catūrātram vā pañcarātram* vā ṣaḍrātram vā
saptarātram vāvikṣiptacitto manasikariṣyati /¹

或は一夜、或は二夜、或は三夜、或は四夜、或は五夜、或は六夜、或は七夜、不散乱の心を以て思
惟せんに、

and with thoughts undisturbed shall keep it in mind for one, two, three, four, five, six or seven nights,

- 1 **एकरात्रं वा द्विरात्रं वा त्रिरात्रं वा चतुरात्रं वा पञ्चरात्रं वा षड्रात्रं वा सप्तरात्रं वा** eka-rātram vā dvi-rātram vā
tri-rātram vā catūrātram vā pañca-rātram vā ṣaḍ-rātram vā sapta-rātram vā
あるいは一夜、あるいは二夜、あるいは三夜、あるいは四夜、あるいは五夜、あるいは六夜、あるいは七夜の間、
／若一日、若二日、若三日、若四日、若五日、若六日、若七日、

एक eka 数詞 一

रात्रि rātra n. [-am Ac. (-m+子 -m+子) 副詞的な用法] 夜

द्वि dvi 数詞 二

त्रि tri 数詞 三

चतुर् catur 数詞 (-ur+r- -ū+r-) 四

पञ्च pañca 数詞 五

षष् ṣaṣ 数詞 六

सप्त sapta 数詞 七

- 2 **अविक्षिप्तचित्तो मनसिकरिष्यति** avikṣipta-citto manasi-kariṣyati

散乱しない心をもって思念するであろうならば、／一心不乱

अविक्षिप्तचित्त avikṣiptacitta a. [-aḥ m. N. (-aḥ+有子 -o+有子)] 一心不乱，繫念不乱

अविक्षिप्त avikṣipta a. [過去受動分詞 <a-vi-√kṣip 散乱させない] 離れざる，乱れざる

अ a- 接頭 [否定を表す] 不，非

वि vi- ad. [分散を表す]

क्षिप् √kṣip v. 注ぐ

चित्त citta n. 注意；思考，思想；精神，識，心，質多

मनसिकृ manasi-√kr (8) P. [-kariṣyati fut. 3. sg.]

= 8 = - - - - -

यदा स कुलपुत्रो वा कुलदुहिता वा कालं करिष्यति तस्य कालं कुर्वतः सो ऽमितायुस्तथागतः
श्रावकसंघपरिवृतो बोधिसत्त्वगणपुरस्कृतः पुरतः स्थास्यति ।

yadā sa kulaputro vā kuladuhitā vā kālaṃ kariṣyati tasya kālaṃ kurvataḥ so 'mitāyus
tathāgataḥ śrāvakasamghaparivṛto bodhisattvaganaṇapuraskṛtaḥ purataḥ sthāsyati /¹

其善家の男子或は善家の女子の臨終の時、彼無量寿如来は声聞衆に圍繞せられ、菩薩衆に随伴せら
れて、彼臨終者の前に立ちたまふべし、

— when that son or daughter of a family comes to die, then that Amitāyus, the Tathāgata, surrounded by an
assembly of disciples and followed by a host of Bodhisattvas, will stand before them at their hour of death,

- 3 **यदा स कुलपुत्रो वा कुलदुहिता वा कालं करिष्यति** { yadā sa kulaputro vā kuladuhitā vā kālaṃ kariṣyati }
かの良家の男子や良家の女子が臨終のときに、／其人臨命終時、

यदा yadā conj. ~する(である)とき, 爾時

तद् tad pron. [सः saḥ (ḥ は文末以外では落ちる) m. N.] [yad と相関して] そのもの, その~

कालं कृ kālaṃ √kr̥ (8) P. [~ kariṣyati fut. 3. sg.] 死ぬ, 死, 臨終, 命終

काल kāla m. [-am Ac. (-m+子 -m+子)] 時

कृ √kr̥ 作る, 為す

4 … सो ऽमितायुस्तथागतः श्रावकसंघपरिवृतो बोधिसत्त्वगणपुरस्कृतः

so 'mitāyus Tathāgataḥ śrāvaka-saṃgha-parivṛto bodhisattva-gaṇa-puraskṛtaḥ

かのアミターユス如来は、声聞の僧団にとりまかれ、菩薩の集団に恭敬されて、／阿弥陀仏、与諸聖衆、

तद् tad pron. [सः saḥ (-aḥ+a- -o+')] m. N.] [定冠詞的な用法]

अमितायुस् Amitāyus m. [- N.]

तथागत Tathāgata m. [-aḥ N.]

श्रावकसंघपरिवृत śrāvakasamghaparivṛta a. [-aḥ m. N. (-as[ḥ]+有子 -o+有子)] 声聞衆に取り巻かれた

श्रावक śrāvaka m. 声聞

संघ saṃgha m. 群, 多数, 僧伽

परिवृत parivṛta a. [過去受動分詞 < pari-√vr̥ 囲む] ~に取り巻かれた, 圍繞

बोधिसत्त्वगणपुरस्कृत bodhisattvagaṇapuraskṛta a. [-aḥ m. N.] 菩薩衆に恭敬された

बोधिसत्त्व bodhisattva m. 開士, 大士, 菩薩, 菩提薩埵

गण gaṇa m. 群集, 大衆, 衆, 聚

पुरस्कृत puraskṛta a. [過去受動分詞 < pras-√kr̥ 前に置く] 前に置かれた, 尊敬された

5 तस्य कालं कुर्वतः … पुरतः स्थास्यति tasya kālaṃ kurvataḥ … purataḥ sthāsyati

かの臨終の者の前に立たれるであろう。／現在其前。

तद् tad pron. [तस्य tasya m. G.] [定冠詞的な用法]

कालं कुर्वत् kālaṃ kurvāt m. [現在分詞 < ~√kr̥ 死ぬ; -aḥ G.] 死につつあるもの, 臨終者

पिरतस् puratas ad. [G. の] 前に, 前方に

स्था √sthā (1) P. [sthāsyati fut. 3. sg.] 立つ, 立, 住, 在

= 9 =

सो ऽविपर्यस्तचित्तः कालं करिष्यति च ।

so 'viparyastacittaḥ kālaṃ kariṣyati ca² /

其人は不顛倒の念を以て死すべし、

and they will depart this life with tranquil minds.

1 (本文略) そして、かの者は心が顛倒することなく死ぬであろう。／是人終時、心不顛倒、

तद् tad pron. [सः saḥ m. N. (-aḥ+a- -o+')] [善男子・善女人を指す]

अविपर्यस्तचित्त aviparyastacitta a. [-aḥ m. N.] 顛倒しない心で

अविपर्यस्त aviparyasta a. 不顛倒

विपरि-अस् vi-pari-√as v. 顛倒する, 逆にする

वि vi ad. 隔たつて, 遠くに

परि pari ad. 十分に, 全く

अस √as v. 投げる

कालं कृ kālaṃ √kr̥ (8) P. [~ kariṣyati fut. 3. sg.] 死ぬ, 死, 臨終, 命終

² 萩原雲来は、この ca は過剰(恐くは次下の sa 字を ca 字と誤認したものであろう)と刪修している。

= 1 0 = =====

स कालं कृत्वा तस्यैवामितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे सुखावत्यां लोकधातावुपपत्स्यते ।

sa kālaṃ kṛtvā tasyaivāmitāyūṣas tathāgatasya buddhakṣetre Sukhāvatyāṃ
lokadhātāv upapatsyate /

彼死して、彼無量寿如来の仏国楽有世界に生るべし、

After their death they will be born in the world Sukhāvātī, in the Buddha country of the same Amitāyus, the
Tathāgata.

1 **स कालं कृत्वा** sa kālaṃ kṛtvā かれは死んでから、／－

तद् tad *pron.* [सः saḥ (ḥ は文末以外では落ちる) *m. N.*] そのもの, その～
कालं कृ kālaṃ √kṛ *v.* [～kṛtvā 絶対分詞]

2 **तस्यैवामितायुषस्तथागतस्य बुद्धक्षेत्रे सुखावत्यां लोकधातावुपपत्स्यते**

tasya-eva-Amitāyūṣas Tathāgatasya buddha-kṣetre Sukhāvatyāṃ lokadhātāv upapatsyate

同じかのアミターユス如来の仏国土である極楽世界に生まれるであろう。／即得往生阿弥陀仏極楽国土。

तद् tad *pron.* [तस्य tasya *m. G.*] [定冠詞的な用法]

एव eva *ad.* [直前の語の強調]

सुखावती Sukhāvātī *f.* [-yām *L.* (-m+子 -ṃ+子)] 極楽

लोकधातु lokadhātu *m.* [-au *L.* (-au+母 -āv+母) ～に] 世界, 国, 国土

उपपद् upa-√pad (4) *A.* [-patsyate *fut. 3. sg.*] 生, 往生

= 1 1 = =====

तस्मात्तर्हि शारिपुत्रेदमर्थवशं संपश्यमान एवं वदामि ।

tasmāt tarhi Śāriputredam* arthavaśaṃ saṃpaśyamāna evaṃ vadāmi /¹

是故に舍利子、此時に於て此義利を見つゝ、我は是の如く説く、

Therefore, then, O Śāriputra, having perceived this cause and effect, I with reverence say thus,

1 **तस्मात्तर्हि शारिपुत्र** tasmāt tarhi Śāriputra それゆえに、シャーリプトラよ、ここで／舍利弗、…故

तस्मात् tasmāt *ad.* [*pron. tad* の *Ab.*] その故に, 是故

तर्हि tarhi *ad.* 然るときに, そこで

2 **इदमर्थवशं संपश्यमान** { idam arthavaśaṃ saṃpaśyamāna } この道理を見て、／我見是利

इदम् idam *pron.* [‑*n. sg. Ac.*] この, 此

अर्थवश arthavaśa *n.* [-am *Ac.* (-m+子 -ṃ+子)] 義利, 道理

अर्थ artha *m.* 仕事; 目的; 意味; 利益, 義

वश -vaśa 接尾 [特に意味は特定できない]

संपश् saṃ-√paś (4) *P. A.* [-paśyamāna *A.* 現在分詞] 同時に見る, 見, 等見

सम् sam *ad.* 一緒に, 全く

पश् √paś *v.* 見る

मान -māna 接尾 [A. の動詞の現在分詞を作る]

3 **एवं वदामि** evaṃ vadāmi [わたくしは] このように説く / 説此言、

एवम् evam *ad.* (-m+子 -ṃ+子) そのように, 是, 如是

वद् √vad (1) *P.* [-vadāmi *pres. 1. sg.*] 言う, 話す, 説

= 1 2 =====

सत्कृत्य कुलपुत्रेण वा कुलदुहित्रा वा तत्र बुद्धक्षेत्रे चित्तप्रणिधानं कर्तव्यम् ॥१०॥

satkṛtya kulaputreṇa vā kuladuhitrā vā tatra buddhakṣetre cittapraṇidhānaṃ
kartavyam* //10//

善家の男子、或は善家の女子は彼仏国に向て懇重に心願を発すべし(と)。

Every son and every daughter of a family ought with their whole mind to make fervent prayer for that
Buddha country.

1 **सत्कृत्य कुलपुत्रेण वा कुलदुहित्रा वा** satkṛtya kula-putreṇa vā kula-duhitrā vā

『良家の男子や良家の女子は、つつしんで、／(若有衆生聞是説者、)

सत्कृत्य satkṛtya 不変辞 恭敬の心をもって、恭敬、一心、致心

कुलपुत्र kulaputra *m.* [-eṇa *I.* 意味上の主語]

कुलदुहितृ kuladuhitr f. [-trā *I.*]

2 **तत्र बुद्धक्षेत्रे चित्तप्रणिधानं कर्तव्यम्** tatra buddha-kṣetre citta-praṇidhānaṃ kartavyam

かしこの仏国土に対して誓願の心をおこすべきである』(と)。／応当發願生彼国土。

तत्र tatra *ad.* [*pron. tad* の *L.* に相等、buddhakṣetre の定冠詞的な用法] 彼

बुद्धक्षेत्र buddhakṣetra *n.* [-e *L.* (場所)に] 仏土、仏世界

चित्तप्रणिधानं cittapraṇidhāna *n.* [-am *N.* (-m+子 -m+子)] [*L.* に対する] 誓願の心、心願

चित्त citta *n.* 注意；思考；思想；精神；識；心

प्रणिधानं praṇidhāna *n.* [<pra-ṇi-√dha 專念する] 熱望、祈願、誓願、願

कर्तव्य kartavya *a.* [未来受動分詞 <√kr 為す；-am *n. N.*] 為さるべき、成就せらるべき